

Okruhy k opakování k BAKALÁŘSKÉ zkoušce platné od podzimního semestru 2016

- Student předloží ke SZZ (bakalářské i magisterské) soupis odborné literatury, kterou v rámci studia prostudoval. Soupis musí mít samozřejmě řádnou formu uvádění bibliografie. Očekává se znalost těchto titulů:

de Saussure, Ferdinand: *Kurs obecné lingvistiky*.

Hjelmslev, Louis: *Jazyk*.

Chomsky, Noam: *Syntaktické struktury*.

Erhart, Adolf: *Základy jazykovědy / Úvod do studia jazykovědy*.

- U státní zkoušky zodpoví student nejméně 3 otázky, z toho jednu související s tématem, jemuž věnoval diplomní nebo oborovou práci.
- V obsahově širokých otázkách by se měl student ve vlastním výkladu soustředit (po ukázání základních kontur tématu) na jeden užší problém – podle vlastního výběru.

Okruhy určené pro všechny Bc. studenty

Bc – 1) Znaková povaha jazyka. Paradigma a syntagma. Diachronie vs. Synchronie.

Bc – 2) Morf – morfém – alomorf. Morfologické alternace.

Bc – 3) Gramatické kategorie. Kompozita a juxtaopozice. Derivace vs. Gramatika. Slovní druhy.

Bc – 4) Fonetické vědy – fonetika (artikulační, auditivní, akustická), fonologie.

Bc – 5) Typy hlásek z artikulačního a akustického hlediska (vokály, aproximanty, obstruenty; principy členění a systematika hlásek). Vokál × konsonant. Primární a sekundární artikulace.

Bc – 6) Členění souvislé řeči a jeho prostředky (slabika, přízvukový takt, výpovědní úsek).

Bc – 7) Fonetická transkripce a její principy. Rozdíly mezi transkripcí a běžným pravopisem.

Bc – 8) Specifické odlišnosti jazyka mluveného a psaného. Jazykový systém a pravopis.

Bc – 9) Písma světa: typy a principy hlavních soustav písma užívaných ve světě. Vývoj písma v čase a prostoru. Nejstarší centra vzniku a šíření písma.

Bc – 10) Fon – foném – alofon. Fonologické opozice. Distinktivní rysy. Rysová geometrie.

Bc – 11) Hláskový zákon a analogie. Hláskové změny (synchronní a diachronní). Sandhi.

Bc – 12) Etymologie, některé metody její práce a jejich výsledky.

Bc – 13) Základní principy strukturalismu.

Bc – 14) Jazyk jako soubor variet. Typy variet (dialekty, sociolekty, funkční styly...). Národní jazyk a jeho stratifikace.

Bc – 15) Jazykové plánování (korpusové a statusové plánování). Spisovnost.

Bc – 16) Morfosyntaktické zavedení větných členů a slovních druhů.

Bc – 17) Výroková logika: spojky v přirozeném jazyce, exkluzivní a inkluzivní disjunkce, distributivní a kolektivní konjunkce, ...

Bc – 18) Predikátová logika: kvantifikátory v přirozeném jazyce, víceznačnost vět s více logickými operátory, univerzální kvantifikátor a fokusově orientované partikule, ...

Bc – 19) Genetická příbuznost jazyků: definice a způsob ověření. Stromový model genetické příbuznosti versus vlnová teorie.

Bc – 20) Typologická příbuznost jazyků. Klasifikace základních typů podle různých škol. Příklady jazyků, kde dané typy dominují.

- Bc – 21) Areálová příbuznost jazyků. Jazykový svaz. Interference jazyků. Substrát, adstrát, superstrát. Centrum versus periférie. Konkrétní příklady.
- Bc – 22) Dorozumívací jazyky. Pidžinové a kreolské jazyky. Bilingvismus, multilingvismus. Symetrické a asymetrické situace. Diglosie.
- Bc – 23) Vývoj diachronní jazykovědy v 19. století. Mladogramatikové a jejich kritici.
- Bc – 24) Závislostní × složková syntax, valence, subkategorizace, sémantické role, druhy sloves (neakuzativní hypotéza), základy teorie vázání.
- Bc – 25) Syntaktická distribuce, rozdíl mezi adjunktou a argumenty, syntaktický konstituent – testy, určení hlavy, syntaktická distribuce.
- Bc – 26) Základní pojmy formální sémantiky: kompozicionalita, základní významové vztahy: vyplývání, presupozice, ambiguita, rozhraní mezi sémantikou a pragmatikou: konverzační implikatury, presupozice.
- Bc – 27) Filozofie jazyka – podstata oboru. Vysvětlení některého z přístupů: analytická filozofie jako program vědeckého zpřesnění přirozeného jazyka. Zdroje a vývoj (zejm. Frege, Russell, Carnap, Wittgenstein, Quine).
- Bc – 28) Zrod a vývoj formální syntaxe a sémantiky (Chomsky, Montague).

Okruhy určené jen pro jednooborové Bc. studenty

- Bc – 29) Vokály a konsonanty v jazycích světa. Hlasivky a jejich funkce (typy hlasivkových činností). Iniciační mechanismy.
- Bc – 30) Suprasegmentální (prozodické) rysy (přízvuk, tóny, intonace) a jejich fonetická podstata a fonologická funkce.
- Bc – 31) Typologická charakteristika jazyků Evropy – zařazení konkrétních jazyků.
- Bc – 32) Slovanské jazyky (mrtvé a současné), jejich klasifikace a hlavní rysy. Slovanské jazyky vs. ostatní indoevropské jazyky.
- Bc – 33) Slovanské jazyky z pohledu formální syntaxe: teorie aspektu, syntax kvantifikátorů, shoda.
- Bc – 34) Teorie zobecněných kvantifikátorů, logika a gramatika (vztah mezi vyplýváním a licencováním negativně polaritních a pozitivně polaritních výrazů, tautologie, ...).
- Bc – 35) Filozofie jazyka v druhé polovině 20. století – postanalytická filozofie, filozofie mysli, kognitivní přístupy.
- Bc – 36) Jazyk a kultura. Jazyková antropologie. Sapir-Whorfova hypotéza (jazykový relativismus × jazykový determinismus).
- Bc – 37) Teorie pádů (od Jakobsona po Chomského), strukturní a inherentní pády.
- Bc – 38) Teorie frázové struktury: bezkontextové gramatiky, teorie X', teorie valence.